

моральні цінності, до класиків американської літератури, Біблії, найбільш відомих представників популярної культури. Додаткові асоціації, які створюються авторами за допомогою прецедентних феноменів, апелюють до моральних цінностей як кандидатів, так і самих виборців, вказують на важливість вибору останніх, наголошують на неординарності та унікальності останньої передвиборчої кампанії. Перспективами подальших досліджень може бути порівняльний аналіз прецедентних феноменів українського та американського медіа дискурсів.

Л і т е р а т у р а :

1. Артамонова І. М. Медіа текст сучасних ЗМІ / І. М. Артамонова // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна № 766. – Вип. 51. – Харків, 2007. – С. 120-124.
2. Бережная Т. М. Игра с прецедентными текстами в газетных заголовках / Т. М. Бережная // Сборник научных докладов XII Международной конференции по функциональной лингвистике “Функционализм как основа лингвистических исследований”. – Симферополь : “Доля”, 2005. – С. 27-28.
3. Блинова Ю. А. Прецедентные имена собственные в немецком газетном дискурсе : автореф. дис. на соискание научной степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 “Германские языки” / Ю. А. Блинова. – Самара, 2007. – 22 с.
4. Гаврилова Ю. В. Прецедентні феномени як складник аргументації у франкомовному медіа-дискурсі / Ю. В. Гаврилова // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки № 3 : Філологічні науки. – Луцьк, 2007. – С. 93-98.
5. Гришаева Л. И. Арминий, Барбаросса, ведьмы с Брокена и другие (немецкий язык через призму немецких прецедентных текстов) / Л. И. Гришаева : учеб. пособие. – Воронеж : Издательский Дом Русская Словесность, 1998. – 148 с.
6. Илюшкина М. Ю. Прецедентные высказывания в печатной туристической рекламе / М. Ю. Илюшкина // Languages and Literatures – Вып. 22. – Тюменский государственный университет / Электронный ресурс [http://frgf.utmn.ru/mag/22/42]
7. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Юрий Николаевич Караулов. – М. : Наука, 1987. – 264 с.
8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
9. Слышкин Г. Г. От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе / Г. Г. Слышкин. – М., 2000. – 128 с.
10. Соколова О. И. Использование прецедентных текстов в газетных заголовках. / Электронный ресурс [www.vfnglu.wladimir.ru/Rus/NetMag/v4/v4_ar09.htm]
11. Eco U. Intertextual irony and levels of reading // On Literature. – London: Vintage Books, 2006. – P.212-235.
12. Wikipedia / Электронный ресурс [www.wikipedia.org].

Галій Л. Г.

*Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова*

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НЕТИПОВИХ ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Останнім часом у мовознавстві простежується тенденція до вдосконалення традиційних принципів аналізу мови та мовлення. Системно-структурний та функціональний підходи стають все більш антропоцентричними. І в цьому напрямі все більшої ваги набувають комунікативно-прагматичні лінгвістичні дослідження. Інтерес до лінгвопрагматики, зокрема до проблем мовленнєвого спілкування в наші дні цілком закономірний. Його можна пояснити такими факторами, як розвиток засобів масової інформації, PR- технологій, прагненням вплинути на співрозмовника і необхідністю

сформувати потрібну думку [9, 3].

Для сучасної лінгвістики досить актуальним є дослідження різних типів речень, в тому числі й питальних (інтерогативів), з точки зору комунікативного змісту, що реалізується в процесі спілкування [8, 155]. Питальні речення в сучасній англійській мові класифіковані за різними характеристиками. Однак з часом мова набуває нових ознак і форм, а відтак, може змінюватись класифікація речень за їхніми ознаками. Так, все більш помітною стає тенденція до спрощення, скорочення, мінімалізації мовлення [12, 8], а розмовні форми стають більш наближеними до літературної мови.

При дослідженнях варіювання прагматичних параметрів англійського питального речення в текстах XVI-XX ст. виявилися фундаментальні зв'язки прагматичних, мовних, соціокультурних та етнопсихологічних компонентів, що зумовило нові аспекти розгляду вербальної комунікації. Остання розуміється як система, що розвивається, функціонує у часі, просторі та суспільстві з урахуванням взаємодії чинників мовного та позамовного ряду [5, 5]. Передумови такого підходу містяться в працях М. М. Бахтіна, Г. Пауля, О. О. Потєбні, В. М. Солнцева, Г. В. Степанова, Л. В. Щерби та ін., а на сучасному етапі дану тенденцію розвивають Н. Д. Арутюнова, О. С. Кубрякова, В. І. Карасик, О. В. Падучева, Й. А. Стернін, М. Halliday та ін. Лінгвісти, що працюють в даному науковому напрямку, беруть до уваги не тільки структуру питальної конструкції, а й прагматичні характеристики: мовні завдання, мотиви спілкування, прагматичний аспект зв'язку окремих структур у складі питальної конструкції та ін. [13, 9]. Розробка загальної класифікації вторинних функцій формальних питальних речень належить Гедз С. Ф., яка потребує подальшого вдосконалення.

Метою статті є виявлення лінгвопрагматичних особливостей нетипових питальних речень в сучасній англійській мові.

Питальні речення сучасної англійської літературної мови вкладаються у добре відому класичну характеристику за граматичною структурою: 1) загальні питання, 2) спеціальні питання, 3) уточнюючі питання, підтверджуючі питання [5, 5].

Всю цю групу питань можна віднести до формального типу мовлення.

Значного поширення останнім часом набувають емпатичні конструкції, які здебільшого в діалогічному мовленні представлені неформальними питальними реченнями, тобто такими, які не належать до жодного класу поданої вище класифікації і мають свої структурні, граматичні, інтонаційні, семантичні та лінгвопрагматичні особливості.

До неформального (нетипового) або емпатичного класу питальних речень відносимо:

Питання які мають прямий порядок слів і граматичну будову стверджувального речення, хоча оформлені як питання і мають відповідні просодичні характеристики.

Незакінчені питання, інтонаційно та пунктуаційно оформлені як питання. До цього типу вважається доцільним віднести також повтори питань у скороченій формі.

Питання-твердження, для яких характерний інвертований порядок слів, властивий питальним реченням, а також пунктуація інтерогативів, але за семантичними та просодичними характеристиками вони відносяться до стверджувальних речень.

Пролонговані питання, які мають граматичний початок питання та відповідні орфографічні знаки, але за змістом та інтонацією вони належать до стверджувальних речень.

Наведемо кілька прикладів:

And now I suppose you've been waiting very impatiently to hear what I am learning?

(Jean Webster. "Daddy-Long-Legs", P.7).

And what are you, pray? (Jean Webster. "Daddy-Long-Legs."p.50) Do you think you are? (Jean Webster. "Daddy-Long-Legs", P. 40). Why, why, WHY, Daddy? (Jean Webster. "Daddy-Long-Legs", P. 41) But aren't the streets entertaining? And the people? And the shops? (Jean Webster. "Daddy-Long-Legs", P. 35).

Will you kindly convey to me a comprehensible reason why I should not accept a scholarship? (Jean Webster. "Daddy-Long-Legs", P. 49).

But can't you guess that I have a special topic due Monday morning and a review in geometry and a very sneezy cold? (Jean Webster. "Daddy-Long-Legs", P.9).

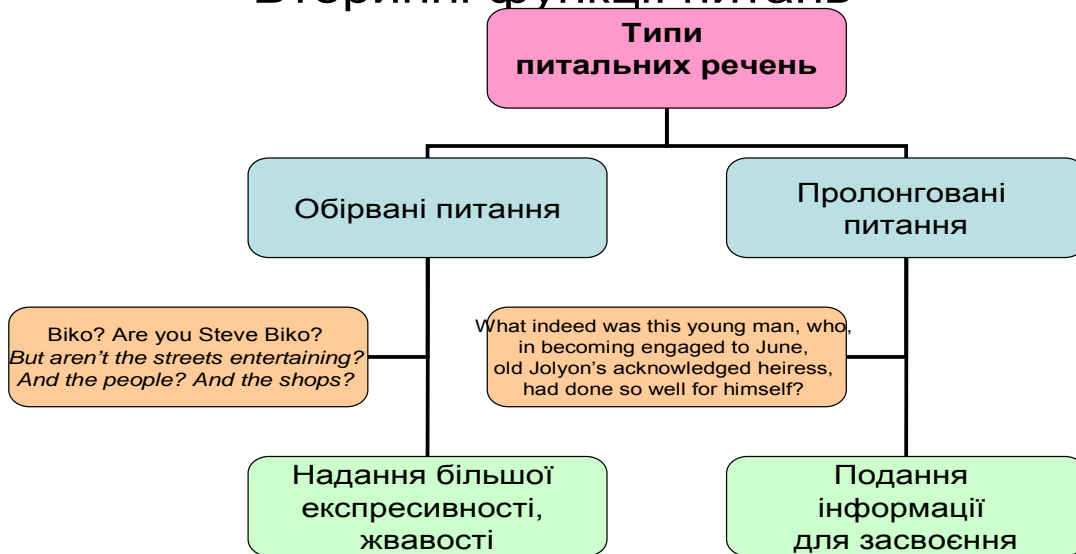
Результати досліджень можна подати схематично, де на вищому рівні виступає тип неформального питального речення, а на нижчому – подається його вторинна функція. Зв'язок між типом питання і його вторинною функцією ілюструється прикладом.

Питання з перерахованими особливостями структурної побудови, емпатичними наголосами та інверсіями найчастіше характерні для живого розмовного мовлення. У художній літературі дані особливості виявляються в основному в мовленні персонажів: діалогічних та монологічних конструкціях, що дозволяють максимально ефективно сприймати імпліцитний зміст висловлювання. [9, 12-13] *What indeed was this young man, who, in becoming engaged to June, old Jolyon's acknowledged heiress, had done so well for himself?* (J. Galsworthy "The Forsyte Saga". Book 1. – P.10) *Had she not said to Mrs. Soames – who was always so beautifully dressed – that feathers were vulgar?* (J. Galsworthy "The Forsyte Saga". Book 1. – P.10).

Питальні речення у вторинних значеннях можуть використовуватись для впливу на діяльнису та емоційну поведінку адресата. У цій статті ми обмежились розглядом тих питальних речень, які використовуються мовцем з метою впливу на діяльнису поведінку співрозмовника в межах ситуації комунікативного партнерства.

Вторинні функції питань

Аналіз фактичного матеріалу показав, що варіації комунікативних функцій питальних речень відіграють важливу роль у регулюванні характеру відносин комунікантів та створенні сприятливої ввічливої атмосфери спілкування в конкретних ситуаціях. Розмаїття комунікативних функцій питальних речень свідчить про їх велику інформативність та апелятивність. Дослідження також виявило, що адресант не завжди використовує питальні конструкції з метою домогтися від адресата виконання певної дії, будучи ввічливим. Для того, щоб добитися виконання бажаної для себе дії, або ж, навпаки, перешкодити виконанню небажаної дії, адресант може впливати на емоційний стан адресата через використання питальних речень. Щодо вторинних функцій первинних речень, то їх слід розглядати на фоні комунікативної та соціальної взаємодії мовців, з урахуванням рольових стосунків та особистісних характеристик [5, 11].

Висновки. У сучасній англійській мові наявні такі класи питальних речень, що не належать до усталеної граматичної класифікації: стверджувальні інвертовані питання, питання-ствердження, незакінчені питання, пролонговані питання. Первинною функцією питальних висловлювань є функція запиту необхідної інформації. Але питальне речення є досить універсальним видом речення, оскільки може виконувати в мові ряд інших функцій і виражати безліч різних значень, зовсім не пов'язаних із таким, як з'ясувальне. За допомогою одного питального речення можна виразити згоду чи незгоду, бажання, наміри, здивування та ряд інших почуттів та намірів.

Потребують подальшого дослідження речові характеристики питальних речень неформального типу.

Література:

1. Андрусъ Л. А. Лінгвопрагматичні характеристики питальних речень у сучасній французькій мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.05 "Романські мови" / Л. А. Андрусъ. – К., 2007. – 20 с.
2. Бердникова Л. П. Вопросительные предложения с прямым порядком слов в современном английском языке / Л. П. Бердникова // Вопросы английской филологии. – Ставрополь, 1971. – С. 10–29.
3. Беркаш Г. В. Логічний зміст незайменникових і займенникових питальних речень / Г. В. Беркаш

- // Проблеми теорії та методики викладання іноземних мов. – Львів, 1968. – С. 42–43.
4. Богданов В. В. Речевое общение : прагматические и семантические аспекты / В. В. Богданов. – Л. : Издательство Ленинградского университета, 1990. – 88 с.
 5. Гедз С. Ф. Комунікативно-прагматичні особливості висловлювання з інтерогативним значенням у сучасній англійській мові : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / С. Ф. Гедз. – К., 1998. – 159 с.
 6. Саидова М. С. Коммуникативная функция вопросительного предложения в современном английском языке : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / Саидова М. С. – Одесса, 1998. – 16 с.
 7. Серль Дж. Р. Коственные речевые акты. / Дж. Р. Серль // Новое в зарубежной лингвистике. Выпуск 17. Теория речевых актов. – 1986. – С. 195–283.
 8. Сітко А. В., Журавльова О. М. Інтерпретація англійських інтерогативів під час перекладу українською мовою / А. В. Сітко, О. М. Журавльова // Вісник СумДУ. Серія Філологія. – 2007. – № 1. – С. 155–159.
 9. Федосеева А. В. Имплицидная модальность высказывания в коммуникативно-прагматическом аспекте : дисс. на соискание учен. степени канд. філол. наук : спец. 10.02.01 “Русский язык” / А. В. Федосеева. – Белгород, 2005. – 209 с.
 10. Чахоян Л. П. Синтаксис диалогической речи современного английского языка / Л. П. Чахоян. – М. : Высш. Школа, 1979. – 168 с.
 11. Шевченко І. С. Історична динаміка прагматичних властивостей англійського питального речення (16–20ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04. “Германські мови” / І. С. Шевченко. – К., 1999. – 36 с.
 12. Юровицкая Л. Н. Английский лингвокультурный концепт “сомнение” и способы его языковой манифестации : дисс. на соискание учен. степени канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германские языки” / Л. Н. Юровицкая. – Самара, 2005. – 171 с.

Горбач О. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ТЕРМІНОЛОГІЗАЦІЯ ЗАГАЛЬНОВЖИВАНИХ СЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ СКЛАДНИХ НЕОЛОГІЗМІВ ЗІ СФЕРИ МАРКЕТИНГУ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Проблематика даної теми пов'язана з виокремленням мови маркетингу як відносно нової галузі економічної науки та з дослідженням способів творення складних неологізмів на позначення основних понять і явищ маркетингу. Актуальність теми статті зумовлена необхідністю вивчення функціонування фахових слів, термінів лексики маркетингу та їх взаємодії із загальноновживаною лексикою.

Хоча процеси термінологізації вже були об'єктом дослідження вітчизняних і зарубіжних мовознавців (Суперанська А. В., Розен Є. В., Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Левицький А. Е., Roelcke T., Möhn D., Pelka R., Hoffmann L.) [7; 5; 2; 4; 11; 10; 9], проте питання системного аналізу процесів термінологізації у межах окремо досліджуваної фахової лексики сучасної німецької мови залишається недостатньо вирішеним (наявне лише дисертаційне дослідження Дуди О. І., присвячене процесам термінологізації у сучасній англійській мові на матеріалі кредитно-банківської термінології) [1].

Метою статті є дослідження процесів термінологізації загальноновживаних слів, що зазнали функціональної переорієнтації як складні найменування зі сфери маркетингу.

Завдання статті:

– з'ясувати основні шляхи утворення нових термінів,